Sibbo kommuns delaktighetsmodell

Hyväksytty Valtuustossa xx.xx.xxxx

SIPOO
SIBBO

Innehåll

Inledning ... 1

Bakgrund ... 3

- Centrala begrepp ... 3
- Definitioner av olika delaktighetsformer ... 4
  - Social delaktighet ... 5
  - Politisk delaktighet ... 6
  - Administrativ delaktighet ... 8
- Typer av delaktighet ... 8
- Kommunens lagstadgade funktioner som stöder delaktighet ... 11
- Lagstiftning ... 12
- Bakgrundsmaterial ... 13

Beskrivning av nuläget ... 14

- Allmänt läge ... 14
- Workshopparnas resultat ... 16
  - Invånarenkät ... 16
  - Äldrerådet ... 17
  - Rådet för personer med funktionsnedsättning ... 18
  - Ungdomsfullmäktige ... 19
  - Skärgårdsdelegationen ... 19
  - Tillgänglighetsgruppen ... 20
  - Personalen ... 20

Mål och åtgärder ... 22

Uppföljning och fortsättning ... 24

Sibbo kommuns delaktighetsmodell

Inledning

Delaktighet är en del av ledningen av kommunen, med vilken kommunen stärker konfidentiella samarbetsrelationer **stödja uppnående av kommunens strategiska mål och förverkligande av demokratin**. Delaktighet ökar kommuninvånarnas förtroende för kommunens förvaltning och beslutsfattande, vilket är en förutsättning för ett demokratiskt system. Värdet av delaktighet syns speciellt när kommunen kan bättre beakta behoven hos invånare och aktörer.

Sibbo kommuns strategi 2026–2030 inkluderar en vision om en stark gemenskap, välfärd, initiativrikedom samt en framtid som byggs tillsammans.

Sibbo kommuns vision betonar trivsamhet, trygghet och företagarvänlighet. Kommunen vill erbjuda invånarna högklassigt boende, närhet till naturen och stark samhörighet. Målet är att människorna, företagen och miljön mår bra, att kommunen växer hållbart och att Sibboborna bygger en framgångsrik framtid på eget initiativ och tillsammans.

Syftet med delaktighetsmodellen är att stärka samhörigheten och säkerställa att kommuninvånarna kan delta i utvecklingen av kommunen redan i planeringsskedet.

Värderingarna i Sibbos kommunstrategi 2026–2030 är:

1. **Gemenskap** – Vi bryr oss om varandra, behandlar alla likvärdigt och värnar om en trygg vardag.
2. **Öppenhet** – Vi värdesätter tydlighet i beslutsfattande och för en aktiv dialog med invånarna. I Sibbo har var och en friheten att bygga sitt liv på egna villkor.
3. **Närhet till naturen** – Ren och mångsidig natur ger vår vardag välfärd.

Delaktighetsmodellens principer baserar sig på öppenhet, likvärdighet, samhörighet och trygghet i vardagen.

Delaktighet som en del av ledningen av kommunen: delaktighet ökar förtroendet för ledningen och stöder strategiska mål. Delaktighetsmodellen gör delaktigheten till en systematisk del av ledningen av kommunen och stärker förtroendet för beslutsfattandet.

Strategins tema ”*Välfärd och trygghet i vardagen och gemenskaperna*” betonar delaktigheten och gemenskapen hos alla kommuninvånare. Målen är:

- Att stärka gemenskapen i hela kommunen.
- Att utveckla förebyggande och lättillgängliga välfärdstjänster för invånare i olika åldrar.
- Att satsa speciellt på ungdomarnas välfärd och förbereda sig inför att de äldre befolkningsgrupperna växer.
- Att utveckla högklassiga och smidiga tjänster i samarbete med samarbetspartner, såsom välfärdsområdet, föreningar och organisationer.

Delaktighetsmodellen säkerställer en öppen dialog och stöder utveckling av kommunens tjänster tillsammans med invånarna.

Såsom redan konstaterats är deltagande och delaktighet förutsättningar för ett demokratiskt system. De ökar invånarnas förtroende för förvaltningen och beslutsfattandet. Det allmänna förtroendet för myndigheterna och det politiska beslutsfattandet avtar, vilket försämrar samhällets funktionsförmåga. Delaktighet är ett sätt att stärka förtroendet. Invånare följer anvisningar under undantagstillstånd bättre och är mindre mottagliga för till exempel hybridpåverkan när de har förtroende för myndigheterna.

Varför behövs delaktighet i kommunens verksamhet?

- Delaktighet ökar känslan av ägarskap samt ansvarstagande.
- Kommuninvånarna upplever att de själva är aktörer.
- Delaktighet stärker kommunens drag- och hållkraft.
- Delaktighet stärker invånarnas förtroende för kommunen som en aktör och för dess anställda.
- Delaktighet främjar kommunanställdas ork i arbetet, när relationen med kommuninvånarna fungerar med ömsesidig respekt. Osakligt bemötande mot anställda minskar.
- Invånarnas deltagande i beslutsfattande främjar beslutens godtagbarhet, kvalitet och funktion, när olika invånare kan utreda hur dessa kvalitet realiseras i besluten.

Delaktighetsmodellen är en handling utarbetat med mandat av kommunens ledningsgrupp. Modellen verkställer och fastställer Sibbo kommuns strategi med tanke på delaktighet. Både sektorernas anställda och kommuninvånarna har deltagit i utarbetandet av delaktighetsmodellen. Även påverkansorganen och intressentgrupperna har producerat material som har utnyttjats i utarbetandet av modellen. I utarbetande av modellen har använts ett omfattande kunskapsunderlag, som består av kommunens olika handlingar, enkäter, projekt och utredningar. Strävan är att modellen sammanställer delaktighetens brokiga mångfald i tjänsternas verksamhet och sammanfattar Sibbo kommuns verksamhetsmodell för hur samtliga sektorer beaktar delaktigheten i sin verksamhet. Arbetsgruppen för delaktighet har utarbetat och sammanställt delaktighetsmodellens innehåll. I arbetet har gruppen hört bl.a. arbetsgruppen för främjande av välfärd och hälsa, ändringsgruppen och gruppen för utveckling över sektorsgränserna. Kommunens ledningsgrupp har godkänt själva modellen.

Bakgrund

Centrala begrepp

Delaktighet är en personlig känsla av samhörighet, växelverkan och att bli hörd. Delaktighet betyder att alla har likvärdiga rättigheter, möjligheter och resurser att delta i gemenskapens verksamhet. Kommunen ska säkerställa dessa rättigheter och möjligheter i sin verksamhet för invånare i olika åldrar och av olika utgångspunkter. Delaktighet uppstår genom arbete, hobbyer, medborgar- och organisationsverksamhet samt annat påverkande och deltagande.

Deltagande betyder deltagande i situationer inom ramen av utomstående villkor. Deltagandet kan vara aktivt deltagande i verksamheten eller passiv närvaro och betraktande av verksamheten. Deltagande är alltid frivilligt, och var och en bestämmer själv i vilken grad man vill delta. Kommunen har som uppgift att möjliggöra deltagande för alla invånare genom att bland annat ta hand om information och tillgänglighet samt ordna verksamhet med låg tröskel.

Påverkande betyder till exempel att kommuninvånarna har möjlighet att delta och påverka i diskussionsmöten och höranden, utveckling och planering av tjänster samt deltagande budgetering. Invånarna kan påverka bland annat genom att aktivt delta i olika tillställningar som kommunen ordnar eller med eget initiativtagande och åsiktsyttringar.

Invånardelaktighet betyder att invånarna har möjlighet att delta och påverka i beslutsfattandet och tjänsterna i det område de bor i. Invånarna har rätt att få information om sina möjligheter att påverka och delta i beslut och åtgärder och vad deltagandet leder till.

Invånar- och kundorientering betyder att Sibbo värnar om kundorientering i all sin verksamhet. Vi betjänar alla på ett högklassigt och vänligt sätt, och verksamheten är snabb och flexibel. Därtill mäter vi kundnöjdheten i tjänsterna. Även digitala tjänster kommer att omfattas av mätningarna av kundnöjdhet samt servicelöftet. Därtill ser vi till att tjänsterna är tillgängliga.

Delaktiggörande betyder att en aktör eller organisation har som strävan att få andra att delta i sitt beslutsfattande eller sin utvecklingsverksamhet. Ur deltagarens synvinkel handlar det om deltagande och delaktighet i påverkningsprocessen. Delaktiggörande förknippas ofta med en negativ uppfattning om målgruppen som passiva deltagare som uppmuntras eller krävs att delta i vissa funktioner. Därför är rekommendationen att man använder formuleringen ”att möjliggöra deltagande” i stället för begreppet ”delaktiggörande”.

Arbetet med växelverkan och delaktighet innefattar allt arbete inom kommunorganisationen som främjar invånarnas möjligheter att uträtta ärenden och delta i och påverka verksamheten. Kommunen meddelar och informerar invånarna på ett tillgängligt sätt om deras möjligheter att delta och påverka i verksamheten. Målet med arbetet med växelverkan och delaktighet är att stärka och öka kommuninvånarnas samhörighet och delaktighet.

Definitioner av olika delaktighetsformer

Delaktighet beaktas i Sibbo kommuns strategi, den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten, välfärds- och säkerhetsplanen, vägplanen för hållbar utveckling och i flera andra av Sibbo kommuns projekt och utvecklingsåtgärder. Enligt olika definitioner av delaktighet kan människans delaktighet riktas mot det egna livet, gemenskaper, påverkningsprocesser eller det gemensamma bästa. Delaktighet betyder medverkan, påverkan samt omsorg och deltagande i välbefinnande som byggts gemensamt. Delaktighet förstås ofta som en känsla som uppstår när en person är delaktig i en gemenskap, till exempel genom studier, arbete, hobbyer eller föreningsverksamhet.

Delaktighet är en del av social hållbarhet, som även är inkluderad i FN:s mål för hållbar utveckling. Sibbo kommun har som mål att utvecklas på ett hållbart sätt, och ett socialt hållbart samhälle behandlar alla sina medlemmar lika, stöder deras välfärd, hälsa och funktionsförmåga samt ger nödvändig trygghet och nödvändiga tjänster. Därför är arbetet som främjar delaktighet viktigt med tanke på social hållbarhet.

I en socialt hållbar kommun har alla kommuninvånare möjlighet till ett gott liv. Centrala faktorer i kommunernas sociala hållbarhet är delaktighet, trygghet, likabehandling och förebyggande av fattigdom som går i arv samt att kunna svara på en föränderlig verksamhetsmiljö. (Sibbo kommuns vägplan för hållbar utveckling 2026)

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) är upplevelsen av delaktighet en central del av välfärden. Delaktighetsindikatorn beskriver människornas känsla av betydelsefullt liv, tro på sina handlingsmöjligheter och påverkansmöjligheter i det egna livet och den egna livsmiljön samt den sociala växelverkan. Brist på dessa faktorer syftar på låg social välfärd och livskvalitet. Resultaten av delaktighetsindikatorn har påvisats vara kopplade till t.ex. invånarnas hälsa, funktions- och arbetsförmåga, psykisk ohälsa och livskvalitet.

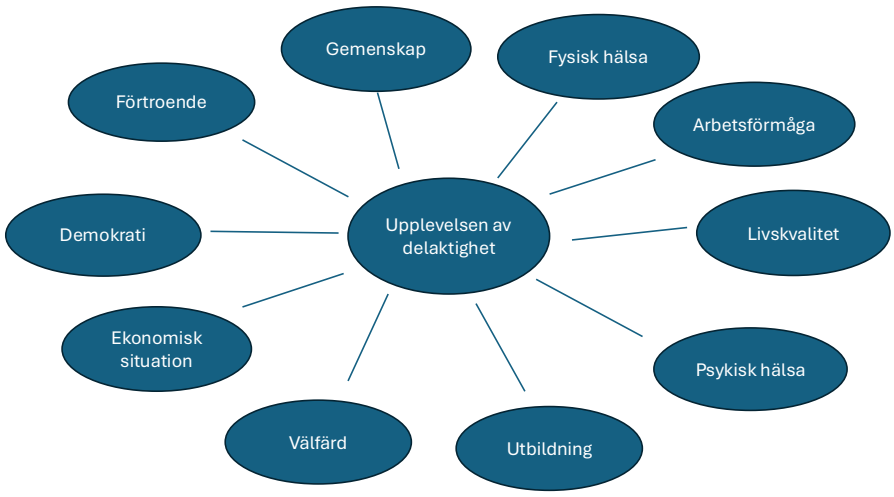

Bild 1: Upplevelsen av delaktighet kopplad till andra fenomen

Enligt undersökningen Suomalaisten hyvinvointi 2022 (THL) fördelas möjligheten att delta i gemensam verksamhet och påverka det egna livet, känslan av tillhörighet och betydelsefullhet samt förtroende för framtiden ojämnt mellan finländare. Uppgifter om denna upplevelse av delaktighet berättar om ojämlika processer. Enligt undersökningen bygger upplevelsen om delaktighet dock välbefinnande. En stark upplevelse om delaktighet är kopplad till stabil samhällsställning och å andra sidan är en svag upplevelse kopplad till sårande omständigheter. Skillnaderna mellan upplevelsen om delaktighet belyser för sin del vilka befolkningsgrupper som har exponerats för det faktum att problemen spetsas till och hopar sig. Därför är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid möjliggörande av delaktighet inom kommunfältet.

Social delaktighet

- **Delaktighet i det egna livet:**

  Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) betyder delaktighet i det egna livet att **människan kan leva sitt liv på egna villkor**. Människan ska också få själv bestämma i vilken verksamhet eller tjänst hen deltar. Människan deltar i verksamheten eller tjänsten frivilligt. Man söker tillsammans med deltagaren individuella lösningar för deltagande i verksamheten eller tjänsten.

  Principer för främjande av delaktighet:

  - Människan deltar i verksamheten eller tjänsten frivilligt.
  - Individuella lösningar för deltagande söks tillsammans med deltagaren
  - Deltagaren bemöts med respekt och utan kategorisering.
  - Ensamma och utslagna människor identifieras och tas med i verksamheten.

  Det är bra att utreda till exempel följande saker för säkerställande av social delaktighet (THL):

  - På vilket sätt får ni med de människor som upplever att offentliga utrymmen är otrygga eller som drar sig undan från andra på grund av brist på pengar eller andra svårigheter?
  - Vad gör ni för att a) hitta de ensamma, d) bemöta dem med respekt, c) uppmuntra dem att delta i växelverkan och d) inkludera dem i tjänster, verksamhet eller arbetsliv?
  - Hittar ni individuella lösningar tillsammans med deltagaren till hur hen kan delta i verksamheten eller tjänsten? På vilket sätt?
  - Är det möjligt att delta i verksamheten vid behov som utomstående betraktare eller med en liten eller sporadisk satsning?
  - Får deltagaren vara en aktör i stället för föremål för verksamheten? Hur sker det i praktiken?
  - Får deltagaren prova olika roller? Hur sker det i praktiken?
  - Ordnar ni evenemang och verksamhet där man kan ta en paus från vardagen? Hurdana?

- **Delaktighet i närmiljön:**

  I gemenskaper framkommer delaktighet som uppskattning, jämställdhet och förtroende av medlemmar samt som möjlighet att påverka i den egna gemenskapen. Med delaktighet avses samhörighetskänsla och tillhörighet i en gemenskap eller samhälle och att leva på ens egna villkor. Med begreppet

delaktighet avses utöver känslan av delaktighet också att vara part och ha rätt att delta i något. **Delaktighet** förutsätter en förbindelse till egna och gemensamma resurser, som är förtroende och ömsesidig respekt, utkomst, tjänster, kunskap, kunnande, verksamhet och gemensamma betydelser. Verkställande av **delaktighet** förutsätter således praktiska handlingar och resurser.

Politisk delaktighet

Delaktighet i samhället, delaktighet i tjänsterna eller delaktighet ur förvaltningens synvinkel:

- Att vara delaktig i samhället betyder att var och en har möjlighet till hälsa, utbildning, arbete, utkomst, boende och sociala relationer. Delaktighet påverkar samhället som en central del av demokratin på en nationell nivå. Då har invånaren rätt till att likvärdigt delta i och påverka ärenden som angår en själv och samhällets utveckling.

- Det är viktigt att människor kan höra till de gemenskaper som är viktiga för dem och kan påverka i gemenskapernas viktiga ärenden. Invånaren ska också få stöd i att påverka. Gemenskaperna kan vara vänkretsen, familjen, invånare i samma bostadsområde, en hobbygrupp som samlas lokalt eller på webben, en medborgarrörelse eller samhället.

  Principer för främjande av delaktighet:

  - Verksamheten eller tjänsten utvecklas i samarbete.
  - Verksamheten stärker deltagarens möjligheter att påverka ärenden även utanför verksamheten.
  - Deltagaren blir en medlem i den gemenskap som är viktig för hen själv.

  Det är bra att utreda till exempel följande saker för säkerställande av delaktighet i samhället och tjänsterna (THL):

  Planering och utveckling i samarbete

  - Har ni hört deltagarna angående deras behov? På vilket sätt?
  - Använder ni en metod för gemensam utveckling i verksamheten eller tjänsten? Sådana metoder kan vara t.ex. användning av erfarenhetsexperter, utvecklarklienter, fokusgrupper, klientråd eller en annan helt ny metod.
  - På vilket sätt utför ni gemensam utveckling eller samproduktion? Ordnar ni t.ex. möjligheter att träffa erfarenhetsexperter eller ordnar ni en byfest i samarbete med andra aktörer?
  - Använder ni tjänstedesign eller något annat verktyg för produktutveckling när ni utformar tjänsten i samarbete med kunderna? Vad gör ni i praktiken?
  - På vilket sätt kan deltagaren i den gemensamma utvecklingen eller produktutvecklingen uppfölja arbetets effektfullhet?
  - Samlar ni in erfarenhetskunskaper som uppstått i den gemensamma utvecklingen och utnyttjar ni kunskaperna lokalt eller nationellt? Har ni skapat bestående strukturer för detta?
  - Strävar ni efter att etablera den gemensamma utvecklingen till en bestående praxis för den offentliga sektorn? På vilket sätt?

Frivillig och gemensam verksamhet

- ♦ Ordnar ni olika tillställningar där deltagarna kan förverkliga sig själva eller uttrycka sina tankar eller åsikter?
  Detta kan göras genom att t.ex. teckna, måla, skriva, fotografera eller på andra kreativa sätt.
- ♦ På vilket sätt kan de mest utsatta invånarna synliggöra sina färdigheter så att de kan få uppskattning även utanför deras jämförelsegrupp?
- ♦ Söker ni lösningar för hur deltagarna kan påverka saker som är viktiga för dem i deras närmaste krets, närmiljö eller i en större utsträckning? På vilka sätt?
- ♦ Utvecklar ni deltagarnas medborgarfärdigheter eller demokratifärdigheter?
  Med hjälp av t.ex. det fria bildningsarbetet, studiekretsar, öppna lokaler eller genom att satsa på invandrarnas språkkunskaper.
- ♦ Verkställer deltagarna själva eller tillsammans med likställda och sakkunniga större eller mindre projekt som synliggörs saker som deltagarna anser vara viktiga?
  Projekten kan vara t.ex. ett popup-evenemang, medborgarinstitutets kurs, en attitydkampanj, en insändare, ett informationsinslag om erfarenhet, öppna lokaler, en flash mob, delaktiggörande vetenskap eller kultur.
- ♦ Hur uppmuntrar ni andra att förebygga fattigdom eller utslagning?

- Kommunernas delaktighetsarbete bör vara hållbart, konsekvent och transparent samt omfatta olika skeden i beslutsprocessen. Delaktiggörande bör ske i processens alla skeden från planering ända till verkställande och utveckling. Fastställande av intressentgrupperna och deras roll är en väsentlig del av effektfullt delaktighetsarbete. När rätta intressentgrupper deltar i processen vid processens rätta skeden, kan kommunen spara på resurser och effektivera beslutsfattandet (Kommunförbundet).

Källa: Kommunförbundet

Bild 2: Process för kommunalt beslutsfattande

Administrativ delaktighet

Med tanke på administrativ delaktighet kan man vid varje funktion fundera tillsammans på vilken delaktighetsnivå som behövs och vad deltagarna lovas. Den rätta delaktighetsnivån och löftena skapar förtroende hos deltagarna och underlättar beslutsfattande i ärenden. Då man funderar på delaktighetsarbetet kan man tänka på vad deltagarna lovas. Det är inte möjligt att lova något som inte kan uppfyllas. Det ska vara klart för arrangörerna att deltagarna informeras om vad de kan och inte kan påverka genom att delta i verksamheten. När kommunen ordnar delaktig verksamhet är det bra att fundera på om syftet med verksamheten är att konsultera invånarna, att utveckla något ärende tillsammans eller att uppnå en gemensam rekommendation. Eller är målet att fatta ett gemensamt beslut? Behovet definierar ofta vart delaktigheten ska återspeglas. Behöver vi kunskap om eller respons på verksamheten? Behöver vi säkerställa att en viss process eller verksamhet fungerar? Eller behöver vi säkerställa att ärendet godkänns eller till och med förankra aktörer i beslutet och verksamheten? Olika delaktighetssätt utarbetas för olika behov, och det är bra att beakta dessa sätt i säkerställandet av att ärendena främjas.

Typer av delaktighet

Delaktighet kan verkställas på olika sätt i olika ärenden inom kommunens verksamhet. Till näst presenteras en kort översikt över olika typer av delaktighet (bl.a. Ryynänen 1997, Gretschel 2002, Hyssälä & Backman 2018, SITRA):

1. **Informationsdelaktighet = att information fås i rätt tid och produceras för förvaltningen.**

   Delaktigheten baserar sig på information som producerats för intressentgrupper. Informationsdelaktighet stöds av den allmänna rätten till information. Informationsdelaktighet är en förutsättning för andra typer av administrativ delaktighet.

2. **Initiativdelaktighet = att saker som är viktiga för en själv lyfts fram till förvaltningens agenda.**

   Kontakt med beredaren eller en förtroendevald. En lagstadgad rätt att lämna invånarinitiativ, välfärdsområdesinitiativ och medborgarinitiativ. Begreppet omfattar även andra sätt att ta initiativ, bl.a. genom att skicka insändare, delta i deltagande budgetering och föra en diskussion i ett diskussionsforum på webben.

3. **Konsultationsdelaktighet = växelverkan i ärenden som är under beredning.**

   Växelverkan mellan intressentgrupperna och tjänsteinnehavarna i beredning av ärenden, planering av verksamhet och utveckling av tjänster. Växelverkan kan föras med lagstadgade höranden och gemensam planering (t.ex. delaktiggörande av elevkårer eller råd/delegationer). Det är centralt i konsultationsdelaktighet att medborgarinformation och myndighetsinformation förenas.

4. **Beslutsdelaktighet = att direkt eller indirekt påverka beslutsfattandet.**

   Att invånarna kan påverka beslutsfattandet och befogenheter som delegerats till medborgare. Beslutsdelaktighetens traditionella källor är val av beslutsfattare i val, folkomröstningar och förtroendeuppdrag i organ. Beslutsdelaktighet omfattar även att ge utlåtanden om beslutsförslag och att lämna begäran om omprövning eller att söka av ändring i beslut.

5. **Verkställighetsdelaktighet = att delta i verkställande av beslut i praktiken.**

   Verkställighetsdelaktighet omfattar intressentgruppernas deltagande i verkställande av beslut i praktiken antingen i samarbete med myndigheterna eller på eget initiativ. Flera behörighetskrav och ansvarsfrågor begränsar i vilken mån volontärer kan utföra offentliga arbeten.

6. **Utvärderingsdelaktighet = bedömning av konsekvenserna av beslut som ett kunskapsunderlag för kommande beredning.**

   Hörande av intressentgruppen vid bedömning av förvaltningens verksamhet. Utvärderingen görs ofta i punktform. Den vanligaste typen av utvärderingsdelaktighet är enstaka respons, men även verkställande av en viss åtgärd kan bedömas. Stöder kontinuerligt deltagande.

Till näst presenteras en sammanfattning av exempel i Sibbo kommuns informations-, konsultations-, besluts-, verkställighets- och utvärderingsdelaktighet:

INFORMATIONS-DELAKTIGHET (att få och producera information)	**KONSULTATIONS-DELAKTIGHET (växelverkan i ärenden som är under beredning)**	**BESLUTS-DELAKTIGHET (att direkt eller indirekt delta i beslutsfattande)**	**VERK-STÄLLIGHETS-DELAKTIGHET (egen verksamhet i den egna närmiljön, samverkan med andra)**	**UTVÄRDERINGS-DELAKTIGHET (respons och annan bedömning av tjänster och verksamhet)**
Invånarmöte	Invånarmöte Invånarevenemang och invånarkvällar	Initiativ	Invånarmöte	Invånarråd
Kundservice	Föreningsforumet	Att ställa sig som kandidat i val	Bidrag till föreningar och samfund	Att ge respons
Kundmöten	Utvecklargrupper	Projektet #MittSibbo för deltagande budgetering	Bibliotekets digistöd	Apparater som mäter kundnöjdhet
Öppet hus	Partnerforum	Sökande av ändring	Sibbodagen	Förhands-bedömning av konsekvenser
Öppen data	Erfarenhetsexperter	Att rösta i val	Stöd för aktiviteter i invånarnas närmiljö	Utvecklargrupper
Sibbo.fi Sociala medier	Höranden	Kontakt med förtroendevalda	Projektet #MittSibbo för deltagande budgetering	Att svara på enkäter
Föredragnings-listor, protokoll och tjänsteinnehava-rbeslut	Utlåtanden		Föreningar och organisationer	Utvecklargrupper
Publikationer Meddelanden	Invånarenkäter i samband med planering		Tjänstedesign	Erfarenhets-experter
Kungörelser	Projektet #MittSibbo för deltagande budgetering		Lokaler	Partnerforum
Utställningar	Elevkårer		Talkoarbete	Respons från ungdomar
Handledning och rådgivning vid kundservice-punkterna och per telefon	Påverkansorgan		Hem och skola-föreningar	Dinåsikt.fi

Social rapportering	Föräldrakvällar		Frivillig-verksamhet	
Nyhetsbrev			Hem och skola-föreningar	
Fullmäktiges öppna sammanträden och inspelningar av sammanträdena				

Kommunens lagstadgade funktioner som stöder delaktighet

26 § Ungdomsfullmäktige

- Kommunstyrelsen ska inrätta ett ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga (*ungdomsfullmäktige*) för att garantera den unga befolkningens möjligheter att delta och påverka samt sörja för ungdomsfullmäktiges eller påverkansgruppens verksamhetsförutsättningar. Ungdomsfullmäktige kan vara gemensamt för flera kommuner.

- Ungdomsfullmäktige ska ges möjlighet att påverka planering, beredning, genomförande och uppföljning inom olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för kommuninvånarnas välfärd, hälsa, studier, livsmiljö, boende eller rörlighet samt även i andra frågor som ungdomsfullmäktige bedömer som betydelsefulla med tanke på barn och unga. Ungdomsfullmäktige ska tas med när barns och ungas deltagande och hörande av barn och unga utvecklas i kommunen.

- Om ungdomarnas deltagande och påverkan samt hörande av ungdomar föreskrivs i 24 § i ungdomslagen (1285/2016). (21.5.2021/419)

27 § Äldreråd

- Kommunstyrelsen ska inrätta ett äldreråd för att garantera den äldre befolkningens möjligheter att delta och påverka samt sörja för äldrerådets verksamhetsförutsättningar. Äldrerådet kan vara gemensamt för flera kommuner.

- Äldrerådet ska ges möjlighet att påverka planering, beredning och uppföljning inom olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för den äldre befolkningens välfärd, hälsa, delaktighet, livsmiljö, boende, rörlighet eller möjligheter att klara av de dagliga funktionerna eller med tanke på den service som den äldre befolkningen behöver.

28 § Råd för personer med funktionsnedsättning

- Kommunstyrelsen ska inrätta ett råd för personer med funktionsnedsättning för att garantera möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta och påverka. Rådet kan vara gemensamt för flera kommuner. Personer med funktionsnedsättning samt deras anhöriga och organisationer ska ha en tillräcklig representation i rådet. Kommunstyrelsen ska sörja för rådets verksamhetsförutsättningar.

- Rådet för personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att påverka planering, beredning och uppföljning inom olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för personer med funktionsnedsättning och för deras välfärd, hälsa, delaktighet, livsmiljö, boende, rörlighet eller möjligheter att klara av de dagliga funktionerna eller med tanke på den service som de behöver.

29 § Kommunikation

- Kommunen ska informera kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om kommunens verksamhet. Kommunen ska ge tillräcklig information om de tjänster som kommunen ordnar, kommunens ekonomi, ärenden som bereds i kommunen, planer som gäller ärendena och behandlingen av ärendena, beslut som fattats och beslutens effekter. Kommunen ska informera om hur man kan delta i och påverka beredningen av besluten.

- I fråga om beredningen av ärenden som behandlas av organen ska kommunen se till att de uppgifter som behövs med tanke på den allmänna tillgången till information läggs ut på det allmänna datanätet när föredragningslistan är färdig. Kommunen ska i sin kommunikation på nätet se till att sekretessbelagda uppgifter inte läggs ut på det allmänna datanätet och att skyddet för privatlivet tillgodoses vid behandlingen av personuppgifter.

- I kommunikationen ska det användas ett klart och begripligt språk och olika invånargruppers behov ska beaktas.

Lagstiftning

- **Kommunallag**

22 § (8.2.2019/175) Möjligheter att delta och påverka

Kommuninvånarna och de som utnyttjar kommunens tjänster har rätt att delta i och påverka kommunens verksamhet. Fullmäktige ska sörja för mångsidiga och effektiva möjligheter och sätt att delta och påverka.

Deltagande och påverkan kan främjas i synnerhet genom att

1) diskussionsmöten och invånarråd ordnas,
2) åsikterna hos invånarna och personer som utnyttjar tjänster och regelbundet eller en längre tid bor eller vistas i kommunen reds ut innan beslut fattas,
3) företrädare för dem som utnyttjar tjänsterna väljs in i kommunens organ,
4) möjligheter att delta i ekonomiplaneringen ordnas,
5) tjänsterna planeras och utvecklas tillsammans med dem som utnyttjar tjänsterna,
6) invånare, organisationer och andra sammanslutningar stöds när de tar egna initiativ till att planera och bereda ärenden.

23 § Initiativrätt

Kommuninvånarna samt sammanslutningar och stiftelser som har verksamhet i kommunen samt de som äger eller besitter fast egendom i kommunen har rätt att komma med initiativ i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagaren ska informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av initiativet. (21.5.2021/419)

24 § Kommunal folkomröstning

Fullmäktige kan besluta att en folkomröstning ska ordnas i en fråga som hör till kommunen. Ändring i fullmäktiges beslut om att ordna folkomröstning får inte sökas genom besvär.

Folkomröstningar är rådgivande.

En folkomröstning kan gälla hela kommunen eller ett delområde i kommunen. Delområdet består då av ett eller flera sådana röstningsområden som avses i vallagen.

Alla röstberättigade har lika rösträtt. Omröstningen är hemlig. Bestämmelser om ordnande av folkomröstningar finns dessutom i lagen om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar (656/1990).

25 § Initiativ till folkomröstning

Initiativ till en folkomröstning kan tas av minst fyra procent av de kommuninvånare som fyllt 15 år. Fullmäktige ska utan dröjsmål avgöra om en folkomröstning enligt initiativet ska ordnas.

Bakgrundsmaterial

Hur stöder främjande av delaktighet kommunens strategiska mål?

- Främjande av delaktighet stöder verkställandet av kommunens strategiska vision och värderingar. I uppnående av strategiska mål främjar delaktighet öppenhet och gemenskap, och med hjälp av dem kan kommunen främja smidigare samförstånd och beslutsfattande.

Hur skiljer sig delaktighetsmodellen från kommunens övriga handlingar?

- Delaktighetsmodellen sammanställer delaktighetens bakgrund, åtgärder, strukturer och utvecklingsobjekt i Sibbo.

Kommunens egna och nationellt styrande handlingar

Sibbo kommuns strategi och olika planer och program som styr kommunens verksamhet har sammanställts som en del av utarbetandet av den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten. Bilden nedan visar hierarkin över planer och program, där delaktighetsplanen och -modellen står under **”Övriga planer och program som styr verksamheten”**.

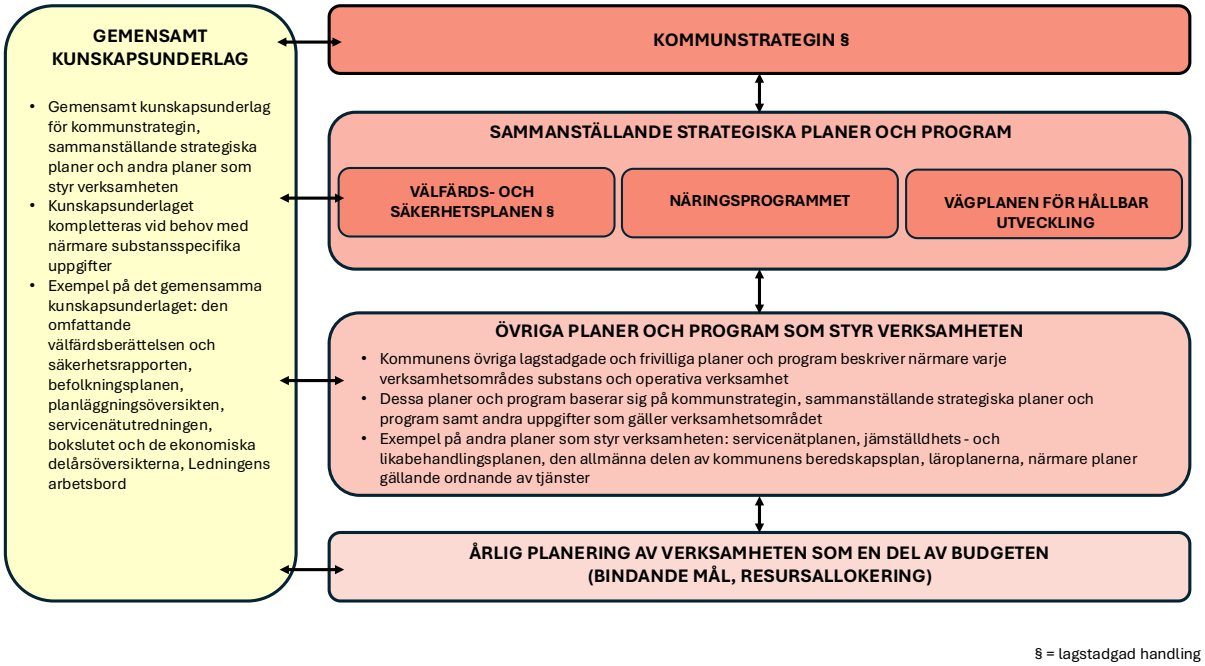

Bild 3: Sibbo kommuns helhet för planer som styr främjande av välfärd och hälsa.

- Kommunstrategin
- Vägplanen för hållbar utveckling
- Den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten
- Näringsprogrammet

Beskrivning av nuläget

Allmänt läge

- Upplevelsen av delaktighet i Sibbo har mätts med bl.a. delaktighetsindikator av Institutet för hälsa och välfärd (THL). Största delen av Sibboborna upplever att delaktigheten är ganska bra (37 %) eller mycket bra (54 %). Endast en procent av Sibboborna som svarade på **välfärdsenkäten** upplevde att deras delaktighet var mycket svagt och åtta procent som ganska svagt. Sibbo kommuns omfattande välfärdsberättelse och säkerhetsrapport rapporterar närmare om Sibbobornas upplevelser av delaktighet.

- I **den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten** granskades den upplevda delaktigheten med delaktighetsindikatorn som är utvecklad av Institutet för hälsa och välfärd (THL). Över 90 procent av svararna upplevde sin delaktighet som väldigt bra eller ganska bra. Åtta procent av svararna upplevde sin delaktighet som ganska svag, och endast en procent av svararna upplevde sin delaktighet som mycket svag. Svararna upplevde särskilt att andra kan lita på dem. Svararna upplevde också att andra människor behöver dem och att deras liv har en mening. Den svagaste upplevda delaktigheten var i att påverka livsmiljön, få positiv respons samt hjälp då man känner att man riktigt behöver den. Svararna upplever att delaktighet ökar gemenskapen och välfärden.

- **Enkäten Hälsa i skolan** ger däremot information om barnens och ungdomarnas delaktighet i Sibbo. Enkäten Hälsa i skolan 2025 lyfte fram följande observationer om hur delaktighet verkställs:
    - Cirka 90 procent av barn och ungdomar känner att de kan vara sig själva i skolan.
    - 42 procent av elever i åk 1–6 har deltagit i planering av skolans verksamhet.
    - Var fjärde Sibboungdom tror inte att de kan påverka hur deras framtid ser ut.
    - Enkäten Hälsa i skolan 2023 inkluderade även delaktighetsindikatorn av Institutet för hälsa och välfärd (THL). Resultaten av enkäten från år 2023 visar en mycket svag upplevelse av delaktighet (summaindikator) hos 13 procent av Sibboelever i åk 8–9 (12 % i hela landet).

- Enligt kommunallagen har kommuninvånare och de som använder kommunens tjänster rätt att delta i och påverka kommunens verksamhet. Sibbo kommun har genomfört flera lyckade projekt som främjar kommuninvånarnas delaktighet, och även kommunstrategin inkluderar en riktlinje om att invånarna ska aktivt erbjudas möjligheter att delta. Inom organisationen har dock den interna koordineringen av delaktighetsarbete och delaktiggörande, förmedlingen av erfarenheter och det tväradministrativa utvecklingsarbetet varit knappa. Koordinering och utveckling av delaktighet skapar möjligheter för effektivt och effektfullt delaktighetsarbete, och det kräver inte betydande extra satsningar. Kommunförbundets TEAviisari ger information om strukturerna för och koordineringen av främjande av delaktighet i Sibbo. TEAviisari mäter läget för kommunens främjande av välfärd och hälsa inom kommunens olika tjänster och/eller sektorer. Sibbo kommuns totala poäng i delaktighet inom olika sektorer är 300/500 poäng (370/500 i övriga landet).

- Sibbo kommuns anställda har fått utbildning i utveckling av delaktigheten. Utvecklingsobjekten för Sibbo kommuns arbete för delaktighet identifierades efter utbildningens första workshop. Utvecklingsobjekten är organisationens interna strukturer och tillsättning och utveckling av delaktighetsverktyg. Utgående från de identifierade utvecklingsobjekten och utbildningens första workshop anses vidtagande av följande åtgärder vara nödvändigt:

    1. Att skapa strukturer och nätverk för delaktighet i kommunen: Målet är att koordinera, stödja och utveckla sektorernas delaktighetsarbete i beslutsprocesser samt öka sektorernas kännedom om delaktighetsarbetets fördelar och utsträckning.
    2. Att skapa en modell för systematiskt delaktighetsarbete: Målet är att samla ihop exempel och delaktighetsåtgärder och utnyttja dem i det egna arbetet.

    Sibbo kommuns eventuella utvecklingsåtgärder som identifierades under utbildningen är skapande av ett internt nätverk och utarbetande av en modell för delaktighetsarbetet. I praktiken innefattar delaktighetsmodellen principer för delaktighetsarbetet, vägledande frågor, metoder för delaktiggörande och information om hur ett delaktiggörande projekt inleds. Därtill ger nätverket möjligheter att dela erfarenheter inom nätverket och tväradministrativt utvecklingsarbete. Målet är också att öka förståelsen om betydelsen av delaktighetsarbetet inom kommunorganisationen och följa upp delaktighetsarbetets effektfullhet.

Hur har nuläget kartlagts? Beskrivning av åtgärderna

- Nuläget har kartlagts med enkäter för intressentgrupperna inom alla sektorer, välfärdsenkäten för Sibbobor, workshoppar för påverkansorgan och en allmän enkät.

Tid	Målgrupp	Delaktighetsmetod	Resultat
5.10.2024, uppdaterad 9.3.2026	Sektorerna	Enkät om delaktighetsverksamhet och -metoder	Enkätresultat, sammanställning i en tabell
31.10.2024	Kommuninvånarna	Enkät om välfärd	Den omfattande välfärdsberättelsen och säkerhetsrapporten, delaktighet
14.01.2026	Äldrerådets sammanträde	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och utlåtande/sammanställning
27.1.2026 & 24.2.2026	Rådet för personer med funktionsnedsättning	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och utlåtande/sammanställning
29.01.2026	Ungdomsfullmäktige	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och utlåtande/sammanställning
22.01.2026	Sibbo skärgårdsdelegation	Workshop, enkät	Workshoppens resultat och utlåtande/sammanställning
28.1–31.3.2026	Kommuninvånarna	Maptionnaire-enkät på webbplatsen	Sammanställning
workshopparna 4.2.2026 & 10.2.2026 enkäten 6–23.2.2026	Personalen	Workshoppar och enkät till personalen om utarbetandet av välfärds- och säkerhetsplanen (delaktighet som tema lyftes fram)	Sammanställning av resultaten
17.02.2026	Tillgänglighetsgruppen	Kommentarer om fysisk tillgänglighet	Kommentarer om fysisk tillgänglighet
28.1–31.3.2026	Organisationer, föreningar, företag m.m.	Enkät	Sammanställning

Workshopparnas resultat

Invånarenkät

Sibboborna identifierade flera olika sätt att påverka, såsom att rösta i val, delta i invånarmöten, ta direkt kontakt med kommunen och delta i projektet för deltagande budgetering. Samtidigt upplevde invånarna stora utmaningar med delaktighet: invånarna nämnde speciellt att respons inte iakttas, att det finns ringa möjligheter att påverka och att det är svårt att hitta kanaler för deltagande. Brister i kommunikation, en hög tröskel för deltagande och misstro för speciellt planläggning och byggande försämrar invånarnas upplevelse av delaktighet och motivation att delta.

Förverkligande av delaktighet	Utmaningar kring delaktighet
Invånarna kan påverka genom att rösta i val	Upplevelse av att respons inte beaktas eller att beslut fattas utan att höra invånarna (”kommunen frågar men tar inte hänsyn till svaren”).

Möjlighet att delta och påverka i invånarkvällar och andra tillställningar	Deltagande lämnar till bara i enkäter: möjligheterna att påverka upplevs ofta vara begränsad endast till enkäter/”gallupar”.
Föräldragrupper som en påverkanskanal	Det är svårt att ge fri respons: responskanaler och kontaktuppgifter upplevs vara otydliga och det är svårt att skicka respons till rätt aktör.
Direkt respons och kontakt med kommunen (även via sociala medier)	Brist på information och dålig kommunikation: invånarna får inte tillräckligt med information om pågående projekt och på vilket sätt eller när de kan påverka i det (invånarna önskade t.ex. regelbundna infomeddelanden).
Möjlighet att påverka i kulturtjänsterna, småbarnspedagogiken och skolorna	Det är svårt att hitta kanaler: invånarna nämnde att måste de själva vara väldigt aktiva (följa webbplatsen/anslagstavlorna), annars missar de möjligheter. Tröskeln för påverkande upplevs vara väldigt hög: det tar tid att insätta sig i ärenden och det kräver mycket eget initiativ: invånarna upplever således att det inte är lätt att påverka.
Deltagande budgetering	Misstro för speciellt planläggningen/byggandet: invånarna upplevde att tjänsterna osmidiga och restriktiva för invånare, till och med ”diktatoriska” (byggbestämmelser/planläggningen).
	Invånarna upplevde att de endast kan påverka små saker (t.ex. estetiska/”små” val), inte större riktlinjer.
	Invånarna måste vara på sociala medier: enkäter hittas slumpmässigt (med algoritmer eller i samband med att privatpersoner delar inläggen).
	En del av invånarna upplevde att det inte är relevant att delta i vardagen (de använder inte kommunens tjänster), vilket minskar motivationen/förankringen att använda kanaler för deltagande.

Äldrerådet

Äldrerådet diskuterade vid sitt sammanträde om de äldres delaktighet, påverkande i tjänsterna och verkställande av jämställdhet och likabehandling i Sibbo kommun.

Med tanke på delaktighet framhävdes äldrerådets betydelse som en påverkningskanal men samtidigt lyftes utmaningar fram, såsom svårigheter att nå rätta aktörer i kommunen, bristfällig respons och den svaga tillgängligheten av digitala tjänster.

Förverkligande av delaktighet	Utmaningar kring delaktighet
Aktivt deltagande i äldrerådet gör det möjligt att påverka	Det är svårt att nå rätta personer i kommunen: praxisen för återuppringning förverkligas inte.
Möjlighet att delta i utarbetande av planer och riktlinjer.	Uppföljningen av förslag och överenskomna åtgärder är bristfällig.
Att påverka genom att rösta	Ett deltagningssätt passar inte alla: invånarnas funktionsbegränsningar påverkar deltagningssättet.
Deltagande i fritidstjänsterna inom ramen för invånarnas ekonomiska förutsättningar	De äldres behov syns inte tillräckligt i planläggningen, markanvändningen och underhållet (t.ex. i fysisk tillgänglighet).
	Digitala tjänster är svåra att använda och det inte finns tillräckligt med alternativa sätt för informationsförmedlingen.

Rådet för personer med funktionsnedsättning

I beredningen av delaktighetsmodellen lyfte rådet för personer med funktionsnedsättning fram olika situationer där delaktighet kan vara lyckad samt faktorer som för närvarande försvårar förverkligande av delaktighet. Tabellen nedan innehåller en koncis sammanfattning av rådets observationer, och närmare observationer finns i bilagan.

Förverkligande av delaktighet	Utmaningar kring delaktighet
Situationer där rådet för personer med funktionsnedsättning tas med i planeringen redan från början och där rådet har möjlighet att påverka före beslutsfattande (t.ex. begäran om utlåtande), att rådets sakkunskap värdesätts.	Fysisk tillgänglighet förverkligas inte alltid: t.ex. otillgängliga möteslokaler och kundserviceställen, dålig akustik och bristfälliga hjälpmedel, svårframkomliga gårdsplaner.
Situationer där kommunen tydligt berättar hur deltagandet har påverkat ärendet	Hinder för information och kommunikation: invånarna får inte information eller informationen svår att förstå eller otillgänglig.
Situationer där invånarna delaktiggörs i tillgängliga och framkomliga lokaler	Sätt att delta är skenbara eller för ensidiga (t.ex. för sent delaktiggörande, att invånarna inte meddelas om hur deltagande påverkar ärendet, möjligheterna att delta är inte tillgängliga för alla).
	Systematiken i delaktigheten är bristfällig (t.ex. begäran om utlåtande).
	Attityder och bristfälligt kunnande: kommunen har inte tillräckligt kunnande om tillgänglighet eller förståelse om av vad tillgänglighet betyder, nedvärdering av rådets sakkunskap.

Ungdomsfullmäktige

Enligt ungdomarna är ungdomsfullmäktige en viktig och fungerande kanal för påverkande, och ungdomarna anser att enkäterna är ett bra sätt att påverka, och de önskar flera enkäter. Trots att möjligheterna att påverka har förbättrats speciellt i och med att tjänsteinnehavarna har börjat ta allt oftare kontakt med ungdomsfullmäktige, upplever ungdomarna att de största hindren är fortsatt bristfällig informationsförmedling och dialog samt att ungdomarna inte hörs tillräckligt i beslutsfattandet (ungdomsfullmäktige önskar tydliga motiveringar och att sociala medier används i en bättre grad).

Tabellen nedan innehåller en koncis sammanfattning av ungdomsfullmäktiges observationer:

Förverkligande av delaktighet	Utmaningar kring delaktighet
Ungdomarna upplevde att de kan delta i och påverka speciellt utbildningstjänsterna samt genom ungdomsfullmäktige och elevkårerna.	Bristfällig informationsförmedling och att ungdomarna inte hörs tillräckligt i beslutsfattandet.
Enkäten Hälsa i skolan och andra enkäter är bekanta och fungerande sätt att påverka.	Brist på öppen dialog
	Vuxna lyssnar inte alltid på ungdomarnas åsikter.
	Ungdomsfullmäktige anser att genom att använda sociala medier i en bättre grad skulle öppenheten och tillgängligheten öka.

Skärgårdsdelegationen

Vid skärgårdsdelegationens sammanträde fördes diskussioner om skärgårdsbornas delaktighet, möjligheter att påverka kommunens tjänster samt verkställandet av jämställdhet och likabehandling i skärgården.

Flera utmaningar identifierades kring jämställdhet och likabehandling som gäller särskilt tillgängligheten av information, trafikförbindelserna, tjänsternas läge på fastlandet samt bristfälliga teleförbindelser i skärgården. Därtill framhävdes behov av mer flexibla och mobila servicelösningar så att jämställdhet och likabehandling kan verkställas bättre för kommuninvånarna som bor i skärgården.

Skärgårdsdelegationen samarbetar regelbundet med kommunstyrelsen.

Förverkligande av delaktighet	Utmaningar kring delaktighet
Möjlighet att delta och påverka via kommunalval och områdesval.	Tillgänglig information är inte likvärdig för alla.
Invånarna har möjlighet att delta i planläggning och höranden.	Informationens betoning är för mycket i digitala kanaler. Det finns behov av flera informationskanaler.
Skärgårdsdelegationen fungerar som en påverkningskanal.	Behov av mindre och lokala infotillställningar (t.ex. kring planläggning) även i skärgården.
Röstningsställen har ordnats även till kommunens kantområden.	Bristfälliga telefon- och dataförbindelser.
Det finns service på svenska.	Skärgårdsbornas uträttande av ärenden försvåras av att tjänsterna är på fastlandet. Alla kan inte delta i tillställningar på plats.

Bevarande av Gumbostrands skola och förskoleundervisning stöder regional jämställdhet.	Brist på kollektivtrafikförbindelser särskilt utanför skolåret.
Busstrafiken har förbättrats i en del av skärgården (t.ex. i Kitö).	Behov av anropstaxi och flexibla mobilitetslösningar
	Behov av en ambulerande kommunal servicepunkt i skärgården
	Tillgängligheten av biblioteks- och kulturtjänsterna i skärgården
	Ändring av fritidsbostäder till stadigvarande bostäder
	Fler lastningsplatser för skärgårdsborna.

Tillgänglighetsgruppen

Ingen separat workshop ordnades för tillgänglighetsgruppen, eftersom tillgänglighetsgruppens medlemmar representerar även rådet för personer med funktionsnedsättning eller äldrerådet, vilket skulle ha inneburit överlappande arbete för råden och arbetsgruppen. Däremot samlade tillgänglighetsgruppen ihop kommentarer om hur kommunen ska satsa på tillgänglighet under denna fullmäktigeperiod. Samtidigt samlades tillgänglighetsgruppens observationer ihop som stöd för beredningen av både jämställdhets- och likabehandlingsplanen för tjänsterna och välfärds- och säkerhetsplanen. Tillgänglighetsgruppen lyfte fram följande observationer:

- Beaktande av digital utslagning: invånarna ska få stöd i digitala ärenden och digital säkerhet. Det ska alltid finnas andra sätt att delta än bara digitalt.
- Utveckling av en tillgänglig närmiljö och tillgängliga kundserviceställen stöder invånarnas likvärdiga möjligheter att delta i kommunens verksamhet och använda kommunens tjänster.
    - Kommunen ska beakta t.ex. tillgängliga övergångsställen, lekplatser, friluftsleder och gångvägar.
- Det ska vara möjligt att få personlig betjäning och kontakta personer även per telefon.

Personalen

Personalens observationer om främjande av delaktighet utreddes i samband med beredningen av kommunens välfärds- och säkerhetsplan för åren 2026–2029. Personalens observationer om delaktighet samlades in i en stor omfattning från två workshoppar och en webbenkät. Personalen lyfte fram bland annat följande observationer om utvecklingsbehoven för delaktighet:

- Behov av mångsidiga sätt att delta: arbete på fältet, webbenkäter, invånarkvällar, byakvällar osv.
- Delaktiggörande i rätt tid, faktiska möjligheter att påverka
- Påverkansorganens sakkunskap ska beaktas bättre
- Utveckling av partnerskap och samarbete med intressentgrupper (bl.a. med organisationer och företag)
- Satsningar behövs för information och kommunikation på klart språk
- Lokaler och verksamhet med låg tröskel
- Utveckling av verksamhetsmodeller för att höra de befolkningsgrupper som inte nås i allmänhet.

Till näst presenteras en översikt över läget inom sektorerna (Källa: Sektorsspecifika enkäter om delaktighet 2024, uppdaterade 2026):

Sektor	Verksamhetssätt som stöder delaktighet
Sektorn för vardag och fritid	Invånarenkäter, kundenkäter, kundrespons, utredningar, kartläggningar, projekt, diskussioner, planer, workshoppar, möten med invånare, tjänstedesign, kommunikation, ungdomsfullmäktige, äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning, Föreningsforumet och Föreningsparlamentet, gemensamma sysselsättningstjänster, mötesplatser för invandrare, koordinering av invandrartjänster i samarbete med föreningar och organisationer, Planet Youth-verksamheten, matjuryer, ungdomslokalernas huskommittéer.
Utbildningssektorn	Samtal om lärande, föräldrakvällar, möten med vårdnadshavarna, elevkårernas styrelser och andra delaktighetsgrupper i skolorna, fadderelev- och vänelevsverksamheten, medlingsprogrammet Verso, kommunens egen enkät om välbefinnande, enkäten Hälsa i skolan, olika enkäter till vårdnadshavare, elever och studerande, bedömning av konsekvenser för barn.
Koncerntjänster	God förvaltning, organens sammanträden, påverkansorganens sammanträden, val, kommunikation, behandling av inlämnade motioner och initiativ, utarbetande av strategin och budgeten, digitala tjänster, beredskap, arbetarskyddet, stöd i dataskyddsärenden, tvåspråkighet, översättningar, tjänstedesign.
Sektorn för småbarnspedagogik	Individuella samtal om planen för småbarnspedagogiken eller planen för lärande i förskoleundervisningen gällande barnen, barnens självvärdering, pedagogisk dokumentering, inledande samtal med nya familjer vid introduktionsbesöket, dagliga diskussioner när barnen lämnas och hämtas, veckobrev och meddelanden, föräldrakvällar, möten med vårdnadshavarna, olika evenemang som stöder skapandet av nätverk med familjerna, föräldraföreningarnas verksamhet, kommunens egen enkät om välbefinnande, kundnöjdhetsenkät till vårdnadshavarna, personalenkät, bedömning av konsekvenser för barn.
Sektorn för samhälle och miljö	Pressmeddelanden, webbmeddelanden, kanaler på sociala medier, invånarkvällar och -evenemang, responsenkäter, enkäter som stöd för projektplanering, deltagande budgetering, utredningar och kartläggningar som stöd för planering, tjänstedesign, möten och samarbete med intressentgrupperna.

Mål och åtgärder

Mål och åtgärder presenteras i tabellen nedan.

- Sektorspecifika mål och åtgärder

Mål	Åtgärder	Uppföljning/mätare/bedömning	Huvudansvar
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	Vi utvecklar mångsidiga möjligheter att delta och ge respons: 1) Vi ordnar evenemang, enkäter och workshoppar för invånarna 2) Vi främjar insamling av kundrespons och uppgifter om kundnöjdhet	1) Antalet ordnade invånarevenemang per år 2) En tydlig modell för insamling av respons har utarbetats (modellen är färdig)	vardag och fritid + samhälle och miljö
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	Vi använder information om delaktighet som samlats in från kommuninvånarna i en större utsträckning (för utveckling av bl.a. informationsledning) Vi utarbetar en anvisning om insamlingens syfte och på vilket sätt den insamlade informationen kan användas (en databas om befintlig information)	Anvisningen har utarbetats (ja/nej) Databasen har sammanställts (ja/nej)	vardag och fritid koncerntjänster
Vi ökar personalens vetskap om delaktighet och förenhetligar hur delaktighet beaktas i kommunens tjänster.	Vi utarbetar en delaktighetsmodell och en verktygslåda för delaktiggörande som vi håller ajour	De första versionerna har utarbetats (ja/nej)	koncerntjänster
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	Vi utarbetar en process för hur påverkansorganen delaktiggörs i utvecklingen av sektorerna. Processen innehåller tydliga anvisningar om hörande av påverkansorganen.	En process för delaktiggörande av påverkansorganen har utarbetats (ja/nej)	vardag och fritid

Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	Vi utvecklar verksamheten i byarna och tjänster som förs till byarna. Vi samlar in invånarnas åsikter om på vilket sätt tjänsterna bör föras till byarna. En verksamhetsmodell utarbetas utgående från resultaten, och kommunens tjänster (t.ex. biblioteks-, idrotts- och kulturtjänster) förs till byarna enligt modellen.	Verksamhetsmodellen har utarbetats (ja/nej)	vardag och fritid
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	Vi stärker personalens kunnande om digital tillgänglighet och klart språk	Personalen ordnas utbildning i hur de kan verkställa digital tillgänglighet och klart språk i sitt arbete (ja/nej)	koncerntjänster
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	Vi stärker personalens kunnande om barnets rättigheter	Personalen och arbetsteamen uppmuntras till att delta i utbildningen om Finlands nationella barnstrategi Inledning till barnets rättigheter (antalet anställda som avlagt utbildningen per år)	koncerntjänster
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånar nas mångfald	I projektet #MittSibbo för deltagande budgetering utvecklas objekt i enlighet med kommunstrategin, välfärds- och säkerhetsplanen och vägplanen för hållbar utveckling.	Strategiska teman har lyfts fram i projektet #MittSibbo för deltagande budgetering (ja/nej)	samhälle och miljö
Sätten att höra och möjliggöra delaktighet för kunderna förenhetligas inom alla sektorer.	Servicelöfte/servicehandled ning: t.ex. en telefontjänst På vilket sätt kan kommuninvånarna kontakta sektorerna för att få information om sektorernas ärenden?	En telefontjänst eller telefontid har tagits i bruk (antal per år) TekstiAI används i kommunens kundservice	samtliga sektorer

Vi förbättrar tillgängligheten och skriver på ett klart språk i information och kommunikation som riktas till invånarna. Vi fäster uppmärksamhet vid att informationen och kommunikationen är tillgänglig och skrivs på ett klart språk.	Servicelöfte/servicehandledning: Servicekanalerna förtydligas, förenhetligas och meddelas till invånarna Vi meddelar om invånarnas möjligheter att delta Vi utvecklar kommunikationen för att förbättra tillgången på tjänster. Vi utvecklar hur informationen om delaktighet kan bättre hittas i evenemangskalendern.	Servicekanalerna har kartlagts (ja/nej)	koncerntjänster
Vi främjar delaktighet i utveckling av kommunens tjänster och verksamhet med beaktande av kommuninvånarnas mångfald	Vi möjliggör och stöder digitalt deltagande och ger digitalt stöd 1) Vi definierar en ansvarig aktör för hela kommunens digitala stöd 2) Vi uppdaterar och utvecklar verkställandet av kommunens digitala stöd med beaktande av även andra aktörer till exempel Digitala färdigheter för de äldre – SeniorSurf	Kommunens digitala stöd och dess verksamhetssätt har definierats. Kommunikationen om digitalt stöd har säkerställts (ja/nej)	samtliga sektorer

Uppföljning och fortsättning

Ansvar i uppföljningen:

Koncerntjänsterna ansvarar för uppföljning av modellen i tillsammans med övriga sektorer.

Tidtabell för uppföljningen: modellens verkställande uppföljs årligen.

Utvärderingssätt: uppnående av målen utvärderas med trafikljus.

Modellens ikraftträdande och giltighetstid: Sibbo kommuns delaktighetsmodell träder i kraft efter att fullmäktige har godkänt den. Modellen är i kraft tillsvidare.

Modellen uppdateras varje fullmäktigeperiod.

Dokumentets uppgifter	Förklaring
Dokumentets namn	Sibbo kommuns delaktighetsmodell
Ägare	koncerntjänster
Godkännare	Fullmäktige
Datum för godkännandet	
Dokumentet uppdaterades	01.06.2026
Arbetsgruppens medlemmar	Maiju Korppi, Antti Ollikainen, Tanja Partanen, Anniina Riikonen ja Petra Salomaa

Version	Datum	Ändringar	Gjord av
0.1	260511	Kommentarer från ändringsgruppen	
0.2	260512	Kommentarer från arbetsgruppen för främjande av välfärd och hälsa	
0.3	260601	Godkänd av ledningsgruppen	
0.4	261109	Kommunstyrelsen	
0.5			